

“Morin els traïdors i el mal govern!”

Corpus de Sang. Quadre d'Antoni Estruch, pintat el 1907. Un relat detallat d'aquella històrica diada apareix a la *Crònica* de Miquel Parets, testimoni directe dels fets.

Una de les cròniques més extenses sobre la vida quotidiana a Barcelona durant la guerra dels Segadors, la que va escriure el menestral Miquel Parets entre el 1626 i el 1660, no s'havia publicat sencera. Editorial Barcino inicia l'edició íntegra de l'obra, que constarà de quatre volums.

“**V**isca la terra!” “Visca la Santa Fe i muyan los traýdós y lo mal govern!” Aquests crits van ser recollits a Barcelona el 1640, durant la guerra dels Segadors, per un menestral, assaonador d'ofici, que catorze anys abans, quan només en tenia setze, havia decidit de relatar, amb tot el detall possible, els esdeveniments que més impacte i repercussió tinguessin sobre la vida dels barcelonins i catalans.

I la guerra dels Segadors (1640-1652), inclosa la històrica diada del Corpus de Sang, amb la mort de l'odiat virrei, va ser l'episodi històric que els va afectar més profundament, al costat de dues plagues més –com les va ano-

menar ell mateix–: la fam i la pesta. Per això els enfrontaments entre els representants dels interessos catalans i els dels interessos del rei, tant els sagnants com els estrictament polítics –vistos sempre, això sí, des d'un sentiment patriòtic català– ocupen més de tres quartes parts del seu report.

L'assaonador escriu la crònica ben bé fins a la seva mort, escaiguda el 1660. El text farà una extensió considerable, 340 folis de lletra menuda i atapeïda, escrits a dues cares, que l'autor repartirà en dos volums.

L'assaonador es deia Miquel Parets (1610-1660), va aprendre l'ofici –lligat a la indústria de la pelleteria, del cuir– a l'obrador familiar i vivia al

barri de la Ribera, a prop del carrer del seu gremi, el dels Assaonadors. Tenia la casa davant per davant del portal sud-est de l'església de Santa Caterina, ara enderrocada i substituïda pel mercat batejat amb el nom de l'església-convent.

L'obra de Miquel Parets es va convertir, per la seva singularitat, en una font imprescindible per als historiadors de la guerra dels Segadors i de la vida quotidiana barcelonina del segle XVII. La van consultar Víctor Balaguer, Ferran Soldevila i J. H. Elliott, entre molts més. Però els estudiosos n'havien de llegir el manuscrit, conservat a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, perquè no s'havia editat íntegrament.

El relat de l'artesà barceloní havia restat inèdit tot i ser considerat una de les millors narracions populars de la Catalunya de l'època moderna, per la condició menestral de l'autor i per la seva densitat narrativa, emocional i informativa, atès que recull gran quantitat de detalls de la vida quotidiana.

Ara que fa tres segles i mig que Miquel Parets escrigué la darrera pàgina de la seva *Crònica*, l'escrit ha iniciat el procés de l'edició, gràcies a l'Editorial Barcino. Caldran quatre volums per a poder-lo recollir tot. El text, transcrit mecanogràficament, ocupa unes 2.000 pàgines.

El primer volum arriba fins al full número 70 del manuscrit i ja és a les llibreries. L'edició, anotada, és de M. Rosa Margalef.

Aquest primer volum compta amb la col·laboració de tres historiadors, James S. Amelang, Antoni Simon i Xavier Torres. Els detallats estudis introductoris ajuden el lector a valorar l'extraordinària importància històrica, social i cultural de l'autor i de l'obra, i a situar-los dins l'època.

L'originalitat de Miquel Parets cal cercar-la, diu M. Rosa Margalef, en la concepció de l'obra i en la seva finalitat, que no és sinó la determinació de ressenyar puntualment, amb la màxima versemblança, tot allò que

s'esdevingué a la ciutat a partir de la solemne entrada, l'any 1626, de Felip IV i el seu seguici, que tan fortament impressionaren el jove Parets. I, com diu Xavier Torres, en el fet que explica la guerra dels Segadors "des de baix", bo i oferint un punt de vista particular, infreqüent en les cròniques del conflicte. "És un testimoni sense parangó", considera.

Com diu Miquel Parets en començar el relat de la històrica entrada del rei, idea que es pot fer extensible a tota la crònica, relatarà els fets "ab tota veritat possible", malgrat "mon curt ingeni y manco alegànsia".

De totes maneres, en algunes ocasions la font del relat no és directa i, al costat de fets que ha vist i viscut, o bé que disposa d'informadors, copia dels fulls que s'imprimien a Barcelona per a consignar els esdeveniments més importants que vivia el país; els castellans, traduïts al català.

M. Rosa Margalef ha comprovat que Parets va utilitzar 41 fulls, almenys: 27 en català i 14 en castellà. Aquests textos representen el 15% de l'obra.

Per a la curadora de la *Crònica*, el relat, variat, sorprenent i de vegades dramàtic, és capaç de seduir el lector. A més de l'interès documental, hi apareixen breus retrats o semblances, descripcions detallades de festes, fets diversos i anècdotes de tota mena.

La vida privada de l'assaonador hi té un pes notable, com es podrà veure en els volums posteriors, per les morts de les seves dues primeres dones i la de molts dels seus fills. D'un total d'onze fills, només en van sobreviure dos nois i una noia.

El cronista pot pronunciar-se sovint sobre qüestions polítiques i d'ordre de la manera d'actuar tant dels representants del rei com dels membres del Consell de Cent.

Crítica, posem per cas, que els consellers, en la solemne reobertura de les Corts a la catedral de Barcelona, el 27 de maig del 1632, cedeixin a les pressions dels ministres reials i es descobreixin davant el president, el cardenal infant Ferran, germà del rei, quan sempre havien restat amb el cap cobert, com a símbol que els castellans, a Catalunya, eren forasters. La pèrdua d'aquest privilegi va ser un error, escriu Parets, perquè "los cas-

M. Rosa Margalef, responsable de l'edició anotada de la *Crònica* de Miquel Parets, escrita entre els anys 1626 i 1660, que Editorial Barcino publicarà en quatre volums.

tellans ballaren ab un peu de alegria, dient que ja avian guanyat" i perquè "costarà molt a Barcelona abans no.l tornarà a cobrar".

Pel que fa a la guerra dels Segadors, fa inicialment costat als exaltats que maten el virrei, i cremen les cases i pertinences de molts nobles i membres de l'Audiència, alguns dels quals també són morts. Però després, quan es generalitzen els robatoris i les morts, critica l'evolució posterior de la revolta.

Així mateix, comprèn i aplaudeix que les institucions catalanes optin

per sotmetre's a França, i posar fi a l'opressió dels castellans. Però, tan bon punt s'adona com utilitzen el seu poder els francesos, aplaudeix el retorn de Barcelona a la monarquia hispànica.

Home creient, Miquel Parets pensa que Déu ha castigat els barcelonins amb la fam "comforme mereixiem", perquè quan a la ciutat ja començava a faltar el pa, el virrei, per a fer contenta la nora, va autoritzar unes Carnestoltes "que mai se són vistes millors en Barcelona". S'esqueia el 1631.

La seva crònica mostra finalment la forta atracció que les celebracions oficials, civils i religioses tenien sobre el poble. Eren uns espectacles seguits de manera multitudinària. Com l'Auto General del Sant Ofici que la Inquisició va celebrar el 21 de juny del 1627 al Born, envelat perquè "era lo pich de la gran caló", amb un dels penitents condemnats a mort, execució que es va fer aquell mateix dia al Canyet. El condemnat era un renegat en terra de moros que no va voler tornar al cristianisme. Mort al garrot, després el seu cos va ser cremat.

Eren, totes, cerimònies de moltes hores. Només el sermó inicial de l'espectacle de la Inquisició, pronunciat per frare de Santa Caterina, "li durà més de dues hores, que era gran cosa de sentirlo".

Il·lustració del manuscrit, referida a les festes del monestir de Sant Francesc.

Lluís Bonada